

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Правові засади підприємницької діяльності

Шифр та назва спеціальності

072 - Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Права (306)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Освітня компонента вільного вибору студента професійної підготовки

Семестр

5

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Вергун Володимир Григорович

volodymyr.verhun@khpi.edu.ua

Старший викладач, заступник директора ННІСГТ

Автор понад 40 наукових і навчально-методичних публікацій.

Провідний лектор з курсів: «Правознавство», «Господарське право»,

«Господарське і фінансове право», «Правове регулювання

підприємницької діяльності», «Природоохоронне законодавство і

екологічне право». Член Союзу юристів України.

Досвід роботи - 27 років.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Гаряєва Ганна Михайлівна, м

Hanna.Hariaieva@khpi.edu.ua

Доцент НТУ «ХПІ» кафедри права

Автор та співавтор понад 150 наукових та науково-методичних праць.

Провідний лектор з дисципліни: «Договірне право». Має 10 свідоцтв про

реєстрацію авторського права на твір. Член Союзу юристів України.

Досвід роботи – 30 років.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

«Правові засади підприємницької діяльності» полягає в засвоєнні майбутніми фахівцями спеціальних нормативно-правових актів діючого українського законодавства, які регулюють підприємницькі відносини, що виникають між державою, суб'єктами господарювання, приватними підприємцями та іншими суб'єктами господарської діяльності, розумінні студентами змісту сучасних нормативних актів, які регулюють підприємницькі відносини в країні.

Мета та цілі дисципліни

Засвоєння майбутніми фахівцями нормативно-правових актів чинного українського законодавства, які регулюють господарські відносини, що виникають в нашій державі між фізичними, юридичними особами й державою.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції на будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК 05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

Результати навчання

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідне вивчення курсу "Правознавство".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються ігрові методи, акцентується увага на інформаційних технологій у правозастосуванні. Навчальні матеріали розміщені на сайті кафедри Права.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1.

Загальна характеристика господарського права.

Поняття та предмет господарського права. Методи та принципи господарського права.

Джерела господарського права.

Тема 2.

Підприємництво як вид господарської діяльності.

Поняття та правові ознаки підприємництва. Правові принципи підприємництва.

Створення суб'єктів підприємництва. Припинення підприємницької діяльності.

Тема 3.

Правовий статус підприємств.

Поняття та ознаки підприємства. Класифікація підприємств. Створення підприємства.

Управління підприємством. Об'єднання підприємств.

Тема 4.

Загальна характеристика господарських товариств.

Поняття та види господарських товариств. Правова характеристика акціонерного товариства.

Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю.

Повне і командитне товариство.

Тема 5.

Особливості різних видів господарських товариств.

Особливості публічного і приватного акціонерного товариства. Схожі ознаки та відмінності товариства з обмеженою і додатковою відповідальністю. Ознаки повного товариства і командитного товариства.

Тема 6.

Ліцензування підприємницької діяльності.

Поняття ліцензійної діяльності. Види ліцензійної діяльності. Правове регулювання отримання ліцензії на певний вид господарської діяльності. Законодавство у сфері ліцензування.

Тема 7.

Майнова основа суб'єктів господарювання.

Правовий режим майна суб'єктів господарювання. Право власності - основне речове право у сфері господарювання. Право господарського відання майном і право оперативного управління майном.

Тема 8.

Господарські зобов'язання.

Поняття господарського зобов'язання. Види господарських зобов'язань. Поняття та види господарських договорів. Порядок укладання господарських договорів.

Тема 9.

Поняття господарської відповідальності.

Поняття господарсько-правової відповідальності. Види відповідальності. Відшкодування збитків. Штраф та оперативно-господарські санкції.

Тема 10.

Правове регулювання банкрутства.

Поняття та стадії банкрутства у сфері господарювання. Поняття санації у процедурі банкрутства.

Мирова угода. Ліквідаційна процедура.

Тема 11.

Правовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

Поняття та види господарських спорів. Правовий статус господарського суду. Розгляд позовної заяви в суді. Зміст судового рішення з господарського спору. Оскарження судових рішень.

Тема 12.

Правові засади обмеження монополізму в економіці України.

Поняття монопольного становища підприємства. Види порушень антимонопольного законодавства. Правовий статус Антимонопольного комітету України.

Тема 13.

Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Види ЗЕД. Суб'єкти ЗЕД. Нормативне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 14.

Правове регулювання біржової діяльності.

Поняття та ознаки біржової організації. Види бірж. Правовий статус учасників біржової торгівлі. Правила біржової торгівлі.

Тема 15.

Боротьба проти недобросовісної конкуренції.

Поняття та види недобросовісної конкуренції. Неправомірне використання ділової репутації Підприємця. Створення перешкод у процесі конкуренції. Правопорушення у сфері комерційної таємниці.

Тема 16

Спеціальні режими господарювання.

Поняття спеціального режиму господарювання. Поняття спеціальної економічної зони. Поняття концесії.

Теми практичних занять

Тема 1.

Поняття та характеристика господарського права.
Поняття та ознаки підприємництва.
Загальна характеристика господарського права.
Поняття та предмет господарського права. Методи та принципи господарського права.
Джерела господарського права.
Підприємництво як вид господарської діяльності.
Поняття та правові ознаки підприємництва. Правові принципи підприємництва.
Створення суб'єктів підприємництва. Припинення підприємницької діяльності.

Тема 2.

Суб'єкти підприємництва.
Поняття та ознаки підприємства. Класифікація підприємств. Створення підприємства.
Управління підприємством. Об'єднання підприємств.
Загальна характеристика господарських товариств.
Поняття та види господарських товариств. Правова характеристика акціонерного товариства.
Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю.
Повне і командитне товариство.

Тема 3.

Законодавство України про некомерційні суб'єкти господарського права.
Поняття некомерційної діяльності. Правові форми здійснення некомерційної господарської діяльності. Правове регулювання некомерційної діяльності

Тема 4.

Право власності у сфері підприємницької діяльності.
Правовий режим майна суб'єктів господарювання. Право власності - основне речове право у сфері господарювання. Право господарського відання майном і право оперативного управління майном.

Тема 5.

Поняття та ознаки господарського договору.
Поняття та види господарської відповідальності.
Поняття господарського зобов'язання. Види господарських зобов'язань. Поняття та види господарських договорів. Порядок укладання господарських договорів.
Поняття господарської відповідальності.
Поняття господарсько-правової відповідальності. Види відповідальності. Відшкодування збитків.
Штраф та оперативно-господарські санкції.

Тема 6.

Поняття та підстави для банкрутства підприємства.
Поняття та стадії банкрутства у сфері господарювання. Поняття санації у процедурі банкрутства.
Мирова угода. Ліквідаційна процедура.

Тема 7.

Правовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
Поняття та види господарських спорів. Правовий статус господарського суду. Розгляд позовної заяви в суді. Зміст судового рішення з господарського спору. Оскарження судових рішень.

Тема 8.

Порушення антимонопольного законодавства.
Поняття та види недобросовісної конкуренції.
Поняття монопольного становища підприємства. Види порушень антимонопольного законодавства. Правовий статус Антимонопольного комітету України.
Поняття та види недобросовісної конкуренції. Неправомірне використання ділової репутації Підприємця. Створення перешкод у процесі конкуренції. Правопорушення у сфері комерційної таємниці.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять та самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (офіційні сайти органів державної влади, судових органів влади) для самостійного вивчення та аналізу. Індивідуальне завдання виконується у формі контрольної роботи.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Задихайло Д.В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави. – Харків: Юрайт, 2020.
2. Задихайло Д.В., Олефір А.О., Пашков В.М. Правове забезпечення діяльності господарських організацій. - Харків: Юрайт, 2019.
3. Вінник О.М. Господарське право: навч.посіб. К. : Правова єдність 2021.
4. Правові основи підприємницької діяльності / Під ред. В.І. Шакуна. – К., 2020.
5. Вергун В. Г. Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні : текст лекцій для студентів ден. і заоч. форми навчання економ. спец. / В. Г. Вергун, Г. М. Гаряєва, О. В. Кузьменко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Панов А. М., 2021. – 128 с.
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/51920>

Допоміжна література:

1. Віник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право. – К., 2020.
2. Зобов'язальне право: Навчальний посібник / Під ред. О.В. Дзери. – К., 2019.
3. Пушкін А.Н., Селіванов В.В. Відносини підприємства і правовий статус її суб'єктів. – К., 2021.
4. Правові основи підприємницької діяльності / Під ред. В.М. Гайваронського. – Х., 2020.
5. Підприємницьке право України. Підручник / Під ред. Р.Б. Шишка. – Х., 2020.
6. Мамутов В.К. Економіка і право – К.: Юрінком 2019.
7. Методичні вказівки до практичних занять з навчального курсу "Правове регулювання підприємницької діяльності"/уклад.: Л.В. Перевалова, В.Г. Вергун, Г.М. Гаряєва, І.В. Лисенко, О.В. Кузьменко. - Харків: НТУ "ХПІ", 2024. - 72 с.

Нормативні акти

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. С. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. С. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. С. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 лист. 1991 р. № 1798-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. С. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 груд. 1984 р. № 8073-X. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. С. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. С. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
7. Про господарські товариства: Закон України від 19 вер. 1991 р. № 1576-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 49. С. 682. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 5-6. С. 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
9. Про товарну біржу: Закон України від 10 груд. 1991 р. № 1956-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 10. С. 139. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>

10. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 груд. 1993 р. № 3689-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7. С. 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>
11. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 груд. 1993 р. № 3688-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7. С. 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>
12. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 черв. 2012 р. № 5007-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 19-20. С. 190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
13. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 29. С. 377. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
14. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 трав. 2003 р. № 755-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 31-32. С. 263. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
15. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січ. 2001 р. № 2210-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 12. С. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
16. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 берез. 2015 р. № 222-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 23. С. 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
17. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 черв. 1996 р. № 236/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 36. С. 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр>
18. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18 жовт. 2018 р. № 2597-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 19. С. 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

- Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>.
- Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал України». – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
- Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу : [http://www.legality.kiev.ua/..](http://www.legality.kiev.ua/)

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді підсумкового оцінювання (40%), поточного оцінювання (40%) та індивідуального завдання (контрольної роботи) (20%).
Залік складається з письмового завдання (2 запитання з теорії) та усної відповіді.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Ірина ЛИСЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО